

ХРОНІКА ПОДІЙ

ЗВІТ про проведення 61-ої науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 90-річчю заснування клініки Інституту «УКРАЇНСЬКА ШКОЛА ЕНДОКРИНОЛОГІЇ» 1–2 червня 2017 року

1–2 червня 2017 року, відповідно до державного Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій на 2017 рік, ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» (ДУ «ІПЕП») сумісно з Харківською медичною академією післядипломної освіти МОЗ України та Харківським національним медичним університетом МОЗ України (ХНМУ) проведена 61-а науково-практична конференція з міжнародною участю «Українська школа ендокринології». У цьому році конференція була присвячена 90-річчю заснування клініки ДУ «ІПЕП». У роботі конференції взяли участь 364 особи — представники 13-и областей України, м. Києва.

Із привітанням до учасників конференції звернулися чл.-кор. НАМН України, д. мед. н., проф., директор ДУ «ІПЕП» Ю. І. Караченцев, чл.-кор. НАМН України, д. мед. н., проф., ректор ХНМУ В. М. Лісовий, від Управління охорони здоров'я Харківської облдержадміністрації — головний спеціаліст відділу медичної діяльності Управління охорони здоров'я О. В. Полякова, від Департаменту охорони здоров'я Харківської міськради — заступник директора Департаменту — начальник

управління організації лікувально-профілактичної допомоги дорослому населенню О. О. Головіна, від Адміністрації Київського району Харківської міської ради — заступник голови адміністрації В. В. Івлєв, від профспілок — Голова Харківської обласної організації профспілок працівників охорони здоров'я України А. В. Благовещенська та Голова районної організації профспілки працівників охорони здоров'я Київського району м. Харкова Н. О. Кравченко.

Виступаючи звернули увагу на багаторічні традиції харківської ендокринологічної школи та відзначили, що проведення щорічної науково-практичної конференції з обговоренням найбільш актуальних питань діагностики та лікування ендокринних захворювань є корисним для фахівців практичної медицини та сприяє удосконаленню роботи спеціалізованої ендокринологічної служби України. З нагоди 90-річчя заснування клініки ДУ «ІПЕП» урочиста частина конференції завершилася нагородженням грамотами кращих співробітників Інституту.

Програму конференції склали 32 лекції, з них 14 — з діабетології, 15 — з тиреології, 1 — з репродуктології та 2 лекції з інших розділів ендокринології.

Відкрив конференцію директор ДУ «ПЕП», чл.-кор. НАМН України, д. мед. н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Ю. І. Караченцев з доповіддю «Клініка ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України»: сторінки історії, досягнення та перспективи». Доповідач розповів про фахівців Інституту, які зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняної клінічної ендокринології, багаторічні традиції харківської ендокринологічної школи та її подальші перспективи.

З огляду на важливість проблеми цукрового діабету, питань діагностики та адекватної терапії як цього захворювання, так і його численних ускладнень, низка доповідей була присвячена саме цій ендокринній патології.

Зацікавленість слухачів викликала доповідь проф. Н. О. Кравчун (Харків), яка на підставі результатів численних досліджень та власного досвіду проаналізувала на прикладі ситагліптіна (янувії) ефективність використання інгібіторів діпептидилпептидази-4 (ДПП-4) у лікуванні хворих на цукровий діабет 2 типу, а також переконливо довела обґрунтованість та доцільність призначення комбінованої терапії. Проф. Н. О. Кравчун відзначила можливість при застосуванні препарату «Янумет», що містить ситагліптин та метформін, досягнення тривалого задовільного контролю, низький ризик розвитку гіпоглікемічних станів та зменшення ризику ініціації інсулінотерапії.

На перевагах лікування інгібіторами діпептидилпептидази-4 (ДПП-4) зупинилася також у своїй доповіді к. мед. н. М. О. Балюк (Харків). Доповідач нагадала присутнім, що висока варіабельність глікемії при цукровому діабеті 2 типу підвищує ризик виникнення гіпоглікемії та призводить до прогресування діабетичних мікро- і макросудинних ускладнень діабету. Застосування інгібіторів ДПП-4, на відміну від інших пероральних цукрознижувальних препаратів, сприяло зниженню варіабельності глікемії. Так, ситагліптин, за твердженням доповідача, викликає глюкозозалежну секрецію інсуліну та забез-

печує коливання рівня глюкози протягом доби у фізіологічних межах.

Саме зі зниженням ризику гіпоглікемії та ефективністю препарату зв'язала доцільність призначення інгібіторів ДПП-4 літнім (≥ 65 років) пацієнтам з цукровим діабетом 2 типу к. мед. н. Л. В. Ведяєва (Харків). У доповіді було підкреслено, що у хворих похилого віку зі встановленими серцево-судинними захворюваннями додавання ситагліптіна до звичайного лікування не підвищувало ризик серйозних несприятливих серцево-судинних ускладнень, госпіталізації при серцевій недостатності або інших небажаних реакцій.

Оптимізації терапії цукрового діабету 2 типу присвятила свій виступ к. мед. н. І. П. Романова, яка детально розглянула основні вимоги до цукрознижувальних препаратів та визначила ефективність з досягненням цільових рівнів показників вуглеводного обміну та зниженням ризику розвитку мікро-, макросудинних ускладнень застосування препарату Гліклазид (Діабетон MR).

З основними аспектами фармакотерапії цукрового діабету 2 типу, аналізом показань та протипоказань до призначення, оцінкою ефективності окремих груп цукрознижувальних лікарських засобів ознайомили учасників конференції д. мед. н. О. В. Камінський (Київ). Особливий акцент у доповіді було зроблено на прийнятих на сьогодні стандартах медичної допомоги пацієнтам з цукровим діабетом 2 типу.

На проблему когнітивних розладів, психо-емоційних та депресивних порушень у хворих на цукровий діабет звернули увагу слухачів к. мед. н. Н. М. Жердьова (Київ) та к. мед. н., доц. Л. Г. Полозова (Харків). Зокрема, Л. Г. Полозова торкнулася питань критеріїв вибору засобу щодо лікування зазначених розладів, а також перевагах та недоліках певних седативних препаратів. Відповідно до отриманих даних, у тому числі — особистих, Н. М. Жердьова обґрунтувала доцільність включення до комплексної терапії хворих на цукровий діабет з невротичними болями та депресивними станами препарату «Прегабалін».

Натепер розглядається можливість застосування у клінічній практиці продуктів

природного походження, які надають позитивний регулюючий вплив на ті чи інші фізіологічні функції організму. Особистим досвідом застосування таких препаратів на прикладі чорничної пасти LIQberry у якості коригуючого та профілактичного засобу метаболічних порушень поділилася у своїй доповіді к. мед. н. О. Г. Дорош (Харків). За даними дослідника, вживання чорничної пасти LIQberry протягом 3-х місяців хворими на цукровий діабет 2 типу призводить до значного поліпшення стану вуглеводного обміну, зниження проявів інсулінорезистентності, нормалізації функціонального стану печінки та показників ліпідного обміну.

Про доцільність використання у комплексному лікуванні цукрового діабету негормонального рослинно-вітамінного засобу «Діабетекс баланс» зазначалося у виступі к. мед. н. А. О. Черняєвої.

Інсуліни нового покоління фірми Ново Нордиск — «Tresiba» (деглюдек) та «Ryzodeg» представила у своїй доповіді Г. В. Островерхова (Київ).

Розглядаючи ефективність терапії хронічних діабетичних ускладнень, проф. Н. О. Кравчун (Харків) відзначила, що корекція гіперглікемії не вирішує питання їх профілактики та лікування. За твердженням доповідача, тільки комплексний підхід з призначенням препаратів, що впливають на різні патогенетичні чинники, дозволяє досягнути бажаної мети. Довів обґрунтованість комплексного підходу до лікування хронічних ускладнень цукрового діабету, зокрема, різних варіантів перебігу діабетичної нейропатії, проф. Г. О. Леженко (Запоріжжя).

Цукровий діабет насамперед пов'язується з ішемічною хворобою серця. Патогенетичні чинники судинних уражень детально обговорювалися у виступі І. П. Дунаєвої (Харків). Доповідач підкреслила необхідність своєчасного виявлення біохімічних маркерів серцево-судинної патології, що, у свою чергу, дає важливі відомості про стадію, ступінь виразності патологічного процесу та стає обґрунтуванням для розробки заходів первинної та вторинної профілактики.

Основні аспекти самоконтролю при цукровому діабеті, сучасні вимоги до глюкометрів, переваги та недоліки певних з них, відзначила у своїй доповіді д. мед. н. Т. М. Тихонова (Харків).

З результатами дослідження метаболічних порушень у жінок із синдромом полікістозних яєчників ознайомила учасників конференції к. мед. н. Т. Л. Архипкіна (Харків).

Порушенням кісткової системи у хворих на дифузний токсичний зоб присвятив свій виступ к. мед. н. Л. В. Герасименко (Харків). Отримані доповідачем результати свідчать, що у жінок, які страждають на дифузний токсичний зоб у репродуктивному віці в 1,5 рази частіше виникають остеопенії порівняно з пацієнтками у менопаузальному періоді, у яких в 1,3 рази частіше діагностується остеопороз, та, за встановленими даними, тривалість захворювання дифузним токсичним зобом впливає на ступінь порушення мінеральної щільності кісткової тканини

На стрес, як фактор ризику розвитку та прогресування дифузного токсичного зобу, звернула увагу присутніх проф. О. А. Гончарова (Харків). У представленій доповіді була переконливо доведена необхідність застосування засобів з антистресовою дією у лікуванні хворих з цією ендокринною патологією.

Про роль мікроелементів, порушення їх вмісту в організмі, наслідки зазначених змін та шляхи їх корекції розповіла у своєму виступі к. мед. н. Ж. С. Співак (Суми).

У рамках конференції проведено науковий симпозіум «Питання профілактики, діагностики та лікування раку щитоподібної залози».

Відкрив симпозіум проф. М. В. Красносельський (Харків) з доповіддю, в якій детально розглянув проблеми надання медичної допомоги хворим на рак щитоподібної залози, проаналізував сучасні методи діагностики та звернув увагу учасників конференції на питання ефективності та причини незадовільних результатів хірургічного втручання. Доповідач ознайомив слухачів з результатами виконання комплексної програми лікування хворих

на місцево-поширені форми раку щитоподібної залози з урахуванням особливостей адаптаційно-компенсаторних можливостей організму.

Низка доповідей була присвячена сучасним методам діагностики патології щитоподібної залози. Роль тиреоїдсцинтиграфії в диференціальній діагностиці токсичної аденоми при вузлових утвореннях щитоподібної залози розглянула у своєму виступі к. мед. н., доц. О. І. Паскевич (Харків). О. Г. Олійніченко (Київ) відзначила можливості діагностики та моніторингу раку щитоподібної залози з 18F-дезоксиглюкозою. Нові критерії диференційної діагностики А-клітинних фолікулярних неоплазій щитоподібної залози при інтраопераційній діагностиці навела у своїй доповіді Н. І. Гойденко (Харків). Діагностичну цінність ультразвукового дослідження для стратифікації онкологічного ризику вузлової патології щитоподібної залози розглянув та проаналізував к. мед. н. Є. П. Корчагін (Харків). Про доцільність визначення експресії натрій-йод симпортера (NIS) вказав М. Є. Сазонов (Харків). Відповідно до отриманих даних доповідач рекомендував використовувати зниження рівня експресії NIS в якості прогностичного маркера можливого рецидиву захворювання.

З міжнародною гістологічною класифікацією та особливостями морфології раку щитоподібної залози ознайомила учасників конференції проф. Т. П. Якимова (Харків).

Увагу присутніх було також приковано до проблемних питань лікування раку щитоподібної залози.

Особливості клінічного перебігу та лікування хворих на папілярну тиреоїдну мікрокарциному були надані у доповіді проф. О. В. Мужичука (Харків).

Радіоїодтерапію віддалених метастазів диференційованого раку щитоподібної за-

лози розглянула у своєму виступі к. мед. н. Г. В. Грушка. За твердженням дослідника, радіоїодтерапія та хірургічне лікування є найкращим способом комбінованої терапії віддалених метастазів цієї форми раку.

Досвідом екзогенного стимулювання тиреотропного гормону у хворих на диференційований тиреоїдний рак поділилася к. мед. н. Н. І. Луховицька (Харків). Наведені доповідачем особисті результати обґрунтовують доцільність застосування *рекомбінантного людського тиреотропіну* у пацієнтів із зазначеною патологією.

Проф. О. І. Солодянникова (Київ) у своєму виступі звернула увагу на проблему радіоїодрефрактерних випадків метастатичного диференційованого раку щитоподібної залози. Незважаючи на існуючі способи підвищення радіоїодчутливості у цієї когорті хворих, зазначена проблема вимагає подальших досліджень та розробки нових протоколів зі включенням компонентів таргетної терапії.

Визначенню особливостей клінічної картини та перебігу склерозуючої тиреоїдної мікрокарциноми порівняно з диференційованим раком щитоподібної залози більшого розміру після проведення різного за обсягом хірургічного втручання та в процесі радіоїодтерапії присвятила доповідь к. мед. н., доц. О. М. Астап'єва (Харків).

Окреме засідання було присвячене клінічним розборам хворих (9) з орфанною та складною у діагностичному та/або лікувальному плані ендокринною патологією. Клінічні спостереження були представлені спеціалістами клініки ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» та ДУ «Інститут медичної радіології ім. С. П. Григор'єва НАМН України», Харків.

Резолюція конференції не приймалась.

Заст. директора з науково-організаційної роботи
к. мед. н., доцент

Д. мед. н., с. н. с. відділення вікової ендокринології

О. В. Козаков

Т. М. Тихонова

Караченцеву Юрію Івановичу — 60 років!

ШАНОВНИЙ ЮРІЮ ІВАНОВИЧУ!

Колектив ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» щиро вітає Вас з Ювілеєм!

Прошло майже сорок років, як Ви, Юрію Івановичу, з відзнакою закінчили лікувальний факультет Харківського медичного інституту, отримали направлення для проходження інтернатури в нашому інституті.

З цього дня вся Ваша подальша доля тісно пов'язана з рідним Інститутом. Ви пройшли шлях від інтерна до професора, доктора медичних наук, члена-кореспондента Національної академії медичних наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України, кавалера орденів «За заслуги» III та II ступеня, Голови Товариства ендокринологів Харківського наукового медичного товариства, віце-президента Асоціації лікарів-ендокринологів України, завідувача кафедри ендокринології та дитячої ендокринології Харківської медичної академії післядипломної освіти, Голови

Спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальністю 14.01.14 — «ендокринологія», радника губернатора Харківської області з питань охорони здоров'я.

Ви — відомий Вчений, якому належать праці першорядного значення в галузі хірургічної ендокринології, до сфери наукових інтересів якого входять проблеми клінічної та експериментальної ендокринології: питання загальної ендокринології, діабетології, репродуктивної ендокринології, тиреоїдології, хірургічної і радіаційної ендокринології, нейроендокринології. Вами обґрунтовано і створено новий напрямок в світовій ендокринології — кріогенне лікування імунозалежних ендокринопатій.

Ваш творчий здобуток складає понад 540 друкованих праць серед яких 14 монографій та навчальних посібників, наукові статті й рецензії, 51 патент України, методичні рекомендації.

Результати Ваших наукових досліджень представлені на наукових форумах різного рівня у 17 країнах світу (Австрії, Аргентині, Бразилії, Великобританії, Греції, Ізраїлі, Італії, Іспанії, Канаді, Франції, Панамі, Польщі, Чехії тощо).

Ви — член багатьох міжнародних асоціацій (EASD, ETA, ADA, CODHI, INEFE, IDF ТОЩО); головний редактор журналу «Проблеми ендокринної патології», член редакційних рад журналів «Ендокринологія», «Міжнародний ендокринологічний журнал», «Клінічна ендокринологія та ендокринна хірургія», «Діабетік», «Acta clinica et morfologia» (Польща).

За багато років плідної праці Ви зроби́ли вагомий особистий внесок у розвиток сучасної вітчизняної науки і практичної охорони здоров'я.

Вами, Лікарем з Великої Літери, виконано більш ніж 14 тис. операцій на ендокринних органах, десяткам тисяч пацієнтів надана можливість жити повноцінним життям. Ви повертаєте здоров'я, даруєте надію та повсякчас готові прийти на допомогу тим, хто її потребує, адже для Вас не буває чужого болю і безнадійних ситуацій.

Талант лікаря-дослідника поєднується у Вас з талантом організатора виробничого та наукового процесу. Велику увагу Ви приділяєте підготовці висококваліфікованих наукових та медичних кадрів. Під Вашим чуйним керівництвом захистили докторські та кандидатські дисертації 13 науковців. Для науковців та лікарів, які стали Вашою командою однодумців, Ви — ідейний наставник, науковий авторитет і опора, взірць відданості справі науки. Завжди готовий прийти на допомо-

гу, чуйний і доброзичливий — Ви, Юрію Івановичу, користуєтеся заслуженим авторитетом колег, науковців інших установ, пацієнтів.

Ви згуртували лікарів-ендокринологів із різних регіонів України навколо вирішення актуальних питань сучасної ендокринології та надання спеціалізованої допомоги у цей непростий, вирішальний для нашої країни час.

Вшановані Ви й своїми земляками: Ви — Почесний громадянин Харківщини.

Ваша активна життєва позиція, небайдужість до широкого кола проблем рідної установи та кожного співробітника — приклад громадянина, вченої людини.

Заслуженим результатом багаторічної плідної праці, визнанням Вашого вагомого особистого внеску у розвиток сучасної вітчизняної науки і практичної охорони здоров'я стало обрання Вас членом-кореспондентом НАМН України із спеціальності «хірургічна ендокринологія», прийняте на Загальних зборах Національної Академії медичних наук України 31 травня цього року. Колектив Інституту від щирого серця вітає Вас, Юрію Івановичу, з високим науковим званням! Отримання Вами звання члена-кореспондента НАМН України із спеціальності «хірургічна ендокринологія» майже співпадає з 60-річним ювілеєм!

Шановний Юрію Івановичу! Прийміть наші найщиріші вітання з Вашим ювілеєм! Бажаємо Вам доброго здоров'я, гарного настрою, наснаги, добробуту, довгих років, великих звершень і творчих успіхів. Ми пишаємось Вами!